

کاری که عموم مردم میخواهند از آن استفاده کنند بدترین کارهاست. ولیکن گاه گاهی ممکن است که اگر شئی يك شخص منحصر نکنند يك ضرری بمملکت وارد میشود در آن صورت انتفاع مملکت در امتیاز است مثل اینکه اگر بگوئیم شخصی راه آهن بکشد بدون امتیاز فردا يك راه آهن دیگری در جنب آن يك شخص دیگری درست میکند که ضرر بشخص اولی میخورد.

البته در این صورت این اختصاص را باو میدهند زیرا که او تانداوند که مختص باوست راه آهن را نمیکشد ولی وقتی مطمئن شد که چندین سال باو اختصاص دارد همه طور خرج میکند و راه هم میسازد در آن صورت انحصارش بدنیست حالا بنده بعضی سئوالات میخواستم بکنم.

اولاً اینکه بعضی از آقایان فرمودند که این کار چه مقدار خرج دارد و چه مقدار باید بدولت بدهد و آیا از منافع خالص باید بدهد و یا غیر خالص بنده عقیده ام این است که خرجش زیاد باشد یا کم در هر صورت آنچه که حق دولت است از منافع خالص داده میشود.

زیرا آنچه که او خرج بکند کم یا زیاد پس از خرج کردن بر میدارد و بعد از آن هر چه که خالص برای او باقی ماند اگر فرضاً صد تومان باشد ۱۶ تومان به دولت میدهد و این بنظر بنده چیز غریبی است و هیچ برای دولت نافع نیست زیرا هر چه مخارجش پیش بیاید کم یا زیاد او خرج میکند و این مخارج بنفع او صدمه نمیزند او پس از وضع مخارج بدولت حق میدهد تفاوت مخارج را در صورتی باید منظور داشت که خرج بهمه او باشد اینطوریکه فرمودند معلوم میشود مخارج بهمه دولت است.

بالاخره بنده میخواستم از آقای مخبر سئوال کنم که آیا این معادن نمک چند تا است و چقدر وقت است که استخراج میشود و آیا تا بحال بعنوان مکتوب یا غیر مکتوب اجازه داده شده یا نه.

اگر اجازه داده شده اجازه او چقدر بوده است؟

و دولت از آنها منافع میبرد و اگر این که دولت خودش اداره نمیکرد ؟ خرجش چقدر بوده ؟ و فایده اش چقدر بوده است!

و هم چنین آیا معادن کوگرد مستخرج و حاضر است یا خیر ؟ امتیاز میدهند که برود جستجو بکند و یکمعدن کوگردی پیدا بکند ؟

یا اینکه معدن کوگردی حاضر بوده و انتفاع هم داشته و مثل نمک آزاد بوده و همه کس میآمده و میبرد است؟

و یا اینکه در تصرف دولت بوده و اجازه داده بوده است. و آیا این معادن نمک و

کوگرد در يك جا است یا در محل های مختلف است و آیا در آن ها زراعت هم میشود کرد یا خیر ؟

و آیا جمعیت و سکنه آن جاها چه مقدار است ؟

و آیا میشود آن ها را علیحده علیحده بتوسط اعلان مزایده باشخاص چندی اجازه داد ؟ یا اینکه بروی هم رفته باید يك نفر اجازه بدهند و تا بحال چه عملیاتی در آن میشده خرجش چیست چه عایدی در آن مقصور است ؟ اگر امتیاز بدهد برای دولت يك فایده زیادتری خواهد داشت ؟ یا دولت خودش عمل کند ؟ و یا اینکه اگر این امتیازی را بصدف بدهد بهتر است یا بیک نفر ؟

باید این مسائل را تماماً منظور داشت و بالاخره بنده در تمام این مواد نظریات دارم که پس از شور در مواد پیشنهاد خودم را خواهم کردم مثلاً چهل سال دادن امتیاز نمک را زیاد میدانم بلکه سی سال و ۲۰ سال را هم زیاد میدانم.

خوب است حالا يك مدت کمتری را مثلاً (۱۰) سال امتیاز بدهیم و ببینیم چکار میکند و چه فایده عاید دولت می شود اگر صلاح دولت شد و خوب کار کرد ۲ مرتبه امتیاز را نوشتن و دادن زحمتی ندارد.

دیگر از حیث مخارج اینکه این جا نوشته است که پس از وضع مخارج از ایداعات خالص يك ربع بدولت بدهد البته خیلی کم است.

علاوه بر اینها باز عرض میکنم که امتیاز باید در چیزی باشد که از دادن آن امتیاز مملکت منتفع بشود مثلاً در کتاب طبع کردن می نویسند حق طبع تا چند سال محفوظ است برای این است که فرضاً بنده می خواهم کتاب طبع کنم باید بدانم این کتاب را که امروز بنده طبع میکنم فردا شخص دیگری چاپ نکند که ضرر بر من نخورد.

البته در صورتیکه بنده مطمئن باشم که آنرا چهل سال یا ۵۰ سال بمن تخصیص داده اند بنده خرج میکنم و بطبع میرسانم و فایده هم میبرم.

حالا هم راجع به این امتیاز باید وضعیات آن را بگوئید و ما بفهمیم چطور است ؟ صلاح است یا نه ؟ پس از اعلام از مراتب و صلاحیت البته امتیاز داده شود بآن شخص و منفع هم بشود.

معاون وزارت فوائد عامه .

بموجب يك فرمان بلامدتی جزا ر قشمر و هرمز ولارک و غیره . بجای معین التجار واکدار شده است و در بعضی از این جزائر معادن مختلفه هست.

مثلاً در جزیره هرمز هم معدن نمک و هم معدن گوگرد و هم خاک قزمز است . و جزیره قشم فقط معدن خاک سرخ دارد در جزیره لارک معدن گوگرد و معدن خاک قزمز و در همدست ولی خاک آن در حقیقت چندان قابل استفاده نیست و در بنادر بستانه

و ضمیر گوگرد هست و این معادن گوگرد و نمک هر دو مکشوف است و خود حاج معین التجار هم مدتی در آن جا بتوسط يك مهندس ایتالیائی کار میکرد و اما اینکه می فرمایند آن جزائر حالش چه قسم بوده اینها يك جزایر زیادی است که نمیشود در آنها کشت و زرع کرد و آنها جاهائی است کم سکنه چنانکه در بعضی از نقاط آن بیش از چهار پنج ماه ساکنین نمی توانند زندگی کنند و در تابستان تمام آنها متفرق می شوند و ساکنین آنها عبارت هستند از يك عده عرب و عجم که فقط امور معیشتشان بصید ماهی و حمالی میگذرد.

و اینکه نسبت بوسعت آنجاها فرمودند جمعیت آن جا چه قدر است در هر مز هفتاد خانواده بیشتر نیست و در قشم هزار خانوار و لارک سی خانوار دارد که معاش آن ها فقط از صید ماهی میگذرد.

از این جهات در این محلها آبادانی کم است و استفاده های کلی هم نمیشود کرد مگر اینکه همین طور ترتیب عملیاتی اجرتی بگیرند یا مقاطعه کاری بکنند و اشخاصی که امتیاز میگیرند و ادار کنند آن ها را که يك عملیاتی در آنجا بکنند.

رئیس . در ماده اول مذاکرات کافی است یا نه ؟

جمعی از نمایندگان . کافی است (بعضی کافی نیست)

(جمعی دیگر از نمایندگان رای بگیرند)

رئیس . عده کافی نیست برای رای گرفتن در کفایت مذاکرات .

آقای محمد وایه میرزا .

(اجازه)

محمد وایه میرزا . يك اصلاحی عبارتی بود میخواستم عرض کنم .

رئیس . چون شور اول است اگر پیشنهاد دارید بدهید قرائت شده و بکمیسیون مراجعه می شود .

(جلسه آتی شنبه صبح ۳ ساعت و ربع قبل از ظهر)

موضوع مذاکرات - ۱ لایحه روشنائی بقاع متبر که آن قسمتی که راجع بعتبات عالیات است

۲ - قانون شورای دولتی

۳ - قانون انتخابات بعضی از نمایندگان قانون انتخابات را مقدمه دارند .

رئیس . اگر خواستید تبدیل کنید روز شنبه رای میگیریم .

پیشنهادی آقای میرزا سید حسین کاشانی نموده اند راجع باداره تجدید باینکه مأمورین تجدید مجاز نیستند داخل خانه مردم بشوند ارسال میشود بکمیسیون مبتکرات جمعی از نمایندگان - این مطلب محتاج پیشنهاد نیست . مأمورین تجدید باید این حق را ندارند از دو حال خارج نیست . یا در کمیسیون قابل توجه میشود یا نمیشود .

بهر حال پس از مذاقه کمیسیون بر میگردد بمجلس آن وقت تکلیف معین خواهد شد .

آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب . بنده تقاضا میکنم بودجه معلمین - زودستور مدتی است معلمین مدارس در مجلس هستند و نمیدانم مقام ریاست در این باب چه فکری کرده اند

رئیس . این فکر را باید کمیسیون بودجه بکند . آقای مخبر کمیسیون بودجه هم تشریف دارند و ممکن است از خودشان سؤال کنید .

نصرت الدوله - چند روز است بودجه معارف حاضر است و فقط قسمت صحیه وزارت خانه سبب تعویق شده است و فعلاً يك هفته است که متصل رجوع میکنیم بوزارتخانه که باید قسمت صحیه رایك اصلاحاتی کرده بیاورند و تأخیر نکنند ولی حالیه درست اطلاع ندارم شنیدم که آن قسمت را هم اصلاح کرده و آورده اند در هر صورت اگر موفق شدیم که آن را در بودجه وزارت معارف طبع بکنیم همین بودجه را بطبع می دهیم و آن قسمت را بعد از اصلاح بطبع می فرستیم .

معمد السلطنه . بنده تقاضا میکنم در صورتی که مانعی ندارد لایحه (اسپیون راه آهن هم جزو دستور شود

رئیس - دستور خیلی سنگین است آقای آقامیرزا علی کازرونی

(اجازه)

کازرونی عرضی ندارم

معمد السلطنه - اگر عده کافی است رای بگیرند

رئیس - عده کافی نیست

مجلس ۲ ساعت از شب گذشته ختم شد .

رئیس مجلس مؤتمن الملك

جلسه ۲۴۸

صورت مشروح مجلس

یوم شنبه بیست و هشتم برج

دلو ۱۴۰۱ برابر ۳۰ شهر -

جمادی الثانیة ۱۳۴۱

(مجلس دوساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید)

(صورت مجلس یوم پنجشنبه بیست و هشتم دلو را آقای امیر - ناصر قرائت نمودند)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله . بنده در صورت مجلس عرضی ندارم بمداز صورت مجلس عرایض خود را عرض خواهم کرد .

رئیس - آقای آصف المالك (اجازه)

آصف المالك . بنده در دستور عرض داشتم .

ماده نوزدهم
(بشرح ذیل قرائت شد)
انجمنهای نظارت مرکزی مکلفند بدو مطابق جدول منضم بقانون اقدام بتشکیل انجمنهای فرعی نموده که متصدی و مسئول انتخابات محل خود باشند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - می خواستم از آقای ممبريك سؤال بکنم در ماده ۱۸ قانون انتخابات می نویسد انجمن نظارت مقدم بر هر کاری اعلانی مرتب نموده ۱۵ روز قبل از شروع با انتخاب توسط مأمورین حکومتی در تمام حوزه انتخابیه اشاعه بدهد بعد در این ماده می نویسد که انجمنهای نظارت مرکزی مکلفند بدو مطابق جدول منضم بقانون اقدام بتشکیل انجمنهای فرعی نموده که متصدی و مسئول انتخابات محل خود باشند و در هر دو ماده لفظ مقدم را مینویسد در یکجا می نویسد (مقدم) و در یکجا نوشته (بدو) و هر دو یک معنی دارد میخواهم عرض کنم تقدم وتأخر برای کدامیک از این دو کار است آیا کدام را باید مقدم بدانند یعنی کدامیک در درجه اول و کدام در درجه ثانی است؟ توضیح بدهید

مخبر - خیلی واضح و بدیهی است که اول باید اعلان کنند بعد شروع بسایر اقدامات که معین شده است بنمایند

رئیس - آقای شیخ الدین
(اجازه)

شیخ الدین - اساساً هم در قانون انتخابات سابق و هم در این قانون که محالاً معارض است هم در آن دوره هم در این دوره مذاکره شد که آیا اختیار انجمنهای جزء را با انجمن نظارت مرکزی بدهیم که با نظارت حکومت در هر جا صلاح بدانند انجمن تشکیل بدهند یا خیر؟ در دوره سابق که این قانون فعلی میگذاشت مدتی در این موضوع گفتگو و مذاکره کردیم بالاخره باین ترتیب مقرر شد تمام آقایان نمایندگان که آنوقت تشریف داشتند و از حوزه های انتخابیه خودشان مطلع بودند مدتی در انجمن دعوت شدند و بالاخره پس از مذاکرات طولانی يك حوزه های جزئی معین کردند و منضم به آن قانون گذشته شد بعد از آن که حوزه ها را معین کردند آن وقت احساس کردیم که کاملاً نتوانسته اند رعایت مقتضیات محلی و تناسب حوزه های فرعی را نسبت به یکدیگر بسنجند.

باید طوری انجمنهای جزء را در جدول معین کرده باشند که دیگر انجمنهای مرکزی معتاد بتعیین انجمنهای جزء غیر از آن چه در جدول نوشته شده نباشد.

این بود که در مجلس رأی داده شد بالاینکه این حوزه بندی هادر جدول منضم بقانون معین شده مهذا اگر انجمن مرکزی باستحضار حکومت لازم داشت که در يك

این بود که در مجلس رأی داده شد بالاینکه این حوزه بندی هادر جدول منضم بقانون معین شده مهذا اگر انجمن مرکزی باستحضار حکومت لازم داشت که در يك

این بود که در مجلس رأی داده شد بالاینکه این حوزه بندی هادر جدول منضم بقانون معین شده مهذا اگر انجمن مرکزی باستحضار حکومت لازم داشت که در يك

رئیس - آقای ملک الشعراء
(اجازه)

ملک الشعراء - درست است نتیجه گرفتن از این ماده مطابق اظهارات آقای شیخ الدین رئیس محول بجدول می شود ولی خود این ماده مربوط بجدول نیست این ماده طرز عمل انجمن نظارت مرکزی را معین می کند که پس از نشر اعلان وظیفه شان چیست؟ میگوید باید مطابق آن جدول انجمن های فرعی خود را معین بنمایند اما تعیین حوزه ها و انجمنهای فرعی بعد خواهد شد مطلب دیگر در خاطر دارم که برای یکی از آقایان نمایندگان گویا آقای رئیس - التجار بودند اشکالی تولید شده بود که آیا این انجمن های فرعی که ما میگوئیم مراد تمام انجمن های یک حوزه ایالتی است یا قسم دیگر است.

عرض میکنم که اخیراً این ضرورت نیست مقصود انجمن های فرعی متعلق بیک حوزه است و در يك ایالت ممکن است بعضی حوزه های مستقل داشته باشد مثلاً انجمن قوچان را نیایستی انجمن فرعی خراسان فرض کرد بلکه خود قوچان يك انجمن مرکزی دارد و یکده انجمنهای فرعی.

مقصود این است که تمام حوزه های فرعی مربوط بیک حوزه بزرگ مثل خراسان نیست و بعضی هم حوزه منفرد و مستقل است مثل قم که این حوزه های مرکزی باید پس از دادن اعلان انجمنهای فرعی را در تحت نظر خودشان داشته باشند و مسؤول صحت جریان انتخابات آن ها هم باشند و هیچ اشکالی هم ندارد و مغالفتی هم در این ماده گمان نمی کنم باشد.

البته در موقعیکه جدول انجمن ها معین شد اگر آقایان فرمایشی دارند آن وقت باید بفرمایند و بالاخره نتیجه این ماده آن جدول ها است و خود این ماده محتاج بمذاکره و مغالفت نیست تا موقعی که جدول معین شود.

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب الدین
(اجازه)

آقای میرزا شهاب الدین - يك قسمت از عرایض بند را آقای شیخ الدین فرمودند و علاوه بر آن عرض میکنم این ماده باعث می شود که فردا شکایات زیادی از اهالی ولایات مخابره می شود که حوزه بندی ها و انجمنهای فرعی مطابق میل و صلاح عامه مردم نبوده و بلکه نسبت هائی میدهند که نمایندگان مطابق میل و صلاح خودشان این حوزه بندی ها را کرده اند پس بنابراین گمان نمیکند موفق شویم که تمام انجمن های فرعی را مطابق میل عامه بتوانیم در يك جدول منضم باین قانون معین نمائیم و بقیه

از این جهت بنده عقبه ام این است که این ماده از موادی است که باید بحال خود باقی بماند تا بعد يك فکر صحیحی برای آن بکنیم.

دارند انجمن فرعی تشکیل بدهند و اهالی اطراف بیایند بآن انجمن که در فرسخ فاصله معین شده است ورأی بدهند یا بقوی دیگر که آقایان معین نمایند والا اگر بخواهیم انجمن های فرعی را معین نمائیم خیلی صدا ها را از مردم بلند خواهد شد.

آصف الممالک مخبر - آقای آقا میرزا شهاب الدین در موقعی که شکایات مردم را جم بنواقص قانون سابق میرسد تشریف نداشتند يك قسمت از شکایاتی که در صورت مجلسها بود وعده شکایاتی که بعد از افتتاح مجلس رسید راجع بانجمن های جزء بود زیرا غالباً اشخاصی که در انجمن های نظارت بودند از ناحیه حکام معین می شدند و غالباً در نقاضی که احتمال میدادند در آنجا نفوذی داشته باشند و بتوانند يك عده آرائی تحصیل کنند بآنجا ها تفرقه می فرستادند و جاهای دیگر را محروم کرده بودند مثلاً در يك نقاضی که هیچ ضرورت نداشت و اهالی استعداد انتخاب نداشته و فقط خانوار یا بیست خانوار در آن جا بودند يك انجمن نظارت جزو تشکیل میدادند ولی در جاهاییکه استعداد داشتند انجمن تشکیل نمی دادند باین جهت در کمیسیون راجع باین موضوع خیلی مذاکره شد که از چهارم باید رفع این معایب بشود بعد از مذاکرات زیاد بالاخره ترتیبی که به نظر کمیسیون رسید این بود که حتی الامکان انجمنهای جزء در خود قانون معین شود برای اینکه انجمن نظارت و حکومت محلو اشخاص متنفذ نتوانند بپیل و اراده خود يك نقطه را حق انتخاب بدهند و نقطه دیگر را از انتخاب محروم کنند.

آقای شیخ الدین رئیس هم فرمودند که هنوز از طرف تمام آقایان آن صورت ها نرسیده است.

يك عده از آقایان صورت فرستاده اند و نقاط را هم معین نموده اند ولی بعضی از آقایان هنوز صورت نداده اند البته آن ها هم صورت خواهند فرستاد تا در کمیسیون منضم باین قانون بشود و بنده هیچ مانعی نمی بینم که صورت انجمن های فرعی در خود قانون ذکر شود و در آتی دچار شکایت و مشکلاتی نشویم.

(جمعی از نمایندگان)
مذاکرات کافی است

رئیس - عه برای رأی کافی نیست.

آقای گروسی
(اجازه)
گروسی - هر کدام از بلوکات که عده معتنا به نفوس داشته و يك قدری از مرکز دور باشد بآن نقطه نایب الحکومه ها از طرف حکومت مرکزی فرستاده می شود و بدون رعایت و مناسبت و استعداد مکان نایب الحکومه فرستاده نمی شود

(یکی از نمایندگان کان - آقا بلند تر بفرمائید)

گروسی - عرض کردم از طرف حکومت مرکزی برای هر بلوکی که قابلیت داشته باشد يك نایب الحکومه معین می شود که در آنجا مشغول حکمرانی شده و از مردم پرستاری میکند بنابراین خوب است ما هم از آنجا اقتباس کرده و همان طور تشکیع بدهیم یعنی در هر بلوکی که نایب الحکومه دارد نماینده هم از طرف انجمن مرکزی برود و در آنجا انجمن را انتخاب نمایند بطوریکه در خود حوزه مرکزی انتخاب میکنند نمایند که در آنجا يك عده را باسم نمایندگی انجمن از طرف حکومت انتخاب کنند.

یا اختیار تام داشته باشند که يك چند نفر معدودی را مطابق میل حکومت انتخاب کنند یا بخر باید بانجمن های فرعی آن جا هم مثل انجمن نظارت مرکزی معین شود و انتخاب را بانظارت نایب الحکومه آن جا به عمل آورند و تصور میکنم باین طریق دیگر نمیشود اعمال نفوذی برخلاف انتخابات به میان آورد و الا اگر بخواهیم اختیار را بدست انجمن مرکزی و حکومت بدهیم که این ها هر که را خواستند انتخاب بکنند و مقاصد آن اشخاص را که میل دارند بعمل بیاورند صحیح نیست و باید آن جاها را هم نسبتاً قرارداد نهایت برای سهولت و آسانی صندوق آراء آن ها را بیاورند و ضمیمه بآراء حوزه مرکزی بکنند و الا اگر بخواهیم انجمن فرعی را این طور بکنیم که در این ماده معین شده انتخاب کنیم می توانم عرض کنم اغلب انتخابات برخلاف میل قاطبیه مردم بعمل خواهد آمد

رئیس - باید رأی بگیریم بکافی بودن مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام نمایند

(غلب قیام نمودند)
رئیس - معلوم میشود کافی است
(آقای امیر ناصر ۲ فقره پیشنهاد آقایان را بشرح ذیل قرائت نمودند)

بنده پیش نهاد میکنم در ماده نوزدهم عوض کلمه بدو نوشته شود بدو اعلان الخ
(یعقوب الموسوی)
بنده پیشنهاد میکنم که تبصره ذیل بماده نوزدهم اضافه شود
تبصره - هرگاه انجمن نظارت مرکزی بعضی محلها که در جدول منضم بقانون تصریح ندارد لازم دانست که انجمن فرعی تشکیل بدهد اختیار خواهد داشت
(سیدفاضل کاشانی)
رئیس - آقایان موافقت که تنفس

داد شود یا خیر ؟
(جمعی از نمایندگان خیر)
رئیس - بسیار خوب ماده بیست و ششم قرائت می شود.

(آقای امیر ناصر بشرح ذیل قرائت نمودند)
انجمن های نظارت مرکزی برای تشکیل انجمن های فرعی باید يك نفر امین بصیرت بامر انتخابات مأمور نمایند که با حضور نماینده حکومت انجمن نظارت را بترتیبی که در ماده پانزدهم ذکر شده از بین اهالی معین و در مدتی که برای انجام انتخابات آن ها مقرر شده انتخابات را بانجام رسانند هر گاه در محل اشخاصی که دارای شرایط انتخاب شدن باشند باندازه کافی نباشد منتخبین انجمن را از اشخاصی که شرایط انتخاب کردن را داشته باشند تکمیل نمایند.

رئیس - آقای زنجانی
(اجازه)
زنجان - بنده موافقم
رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد دولت آبادی
(اجازه)

حاج میرزا علی محمد - بنده در خصوص انجمنهای فرعی يك اصلی را معتقدم و آن این است که در عوض این انجمنها صندوق آراء را بگردانند یعنی انجمنها در خود محل انتخاب شده و فرستاده شود در دوات اطراف و تعرفه داده شده پس از آن صندوق را بگردانند و رأی بگیرند و بعقیده بنده اگر آن انجمنهای فرعی در مرکز انتخاب شود بهتر است از اینکه در محلها انتخاب شود و اینکه گفته میشود این ترتیب انجمن ها در ولایات اشکال دارد صحیح است زیرا رعایا باید از سه چهار فرسخ بیایند و رأی بدهند لهذا خوب است آقایان موافقت بفرمایند این اصل را تغییر بدهیم و انجمنهای فرعی در فاصله ۳ فرسخ چهار فرسخ تشکیل شود و بعد صندوق را بگردانیم خصوصاً برای نقاطیکه وسایل سه چهار فرسخ را در رفتن برای اهالی فراهم نیست این ترتیب خیلی بهتر است

رئیس - آقای شیخ الدین
(اجازه)
زنجان - نوبت بنده نیست
رئیس - چرا بفرمائید
آقای شیخ ابراهیم زنجان - بنده بآقایان تذکر میدهم که این يك اصل مهمی است اولاً جسامت میکنم اغلب مواد این قانون را بنده مرتب کرده ام و در کمیسیون طرف توجه واقع شده شاید اگر بعضی نقضها هم باشد بنده داده شود بهتر است تا بسایر اعضاء این است که عرض میکنم در تشکیل انجمن (چون ما برای رفع این اشکالات انتخاب شده ایم) يك قدری واضعتر بگویم مادر شعبات هم در بدین شکایات از چه قبیل شده و خلل انتخابات از کجاها شروع شده است و بطور اجمال عرض میکنم انتخابات غیر صحیح یا صحیح و مختل و همه شکایات را میبایستیم بالاخره ما مأمور شده ایم جلو آن چیز هائی را که سبب اختلال و تبلیس و غیرها شده هر قدر بتوانیم

در این قانون بگیریم ۱۰ اگرچه تنها قانون کافی نخواهد بود زیرا در قانون صحیح هم میشود سوء استفاده کرده ولی ما خواستیم هر قدر بتوانیم در این قانون جلو گیری کنیم این بود که بعضی شرایط در انتخاب شوند اضافه کردیم که از بعضی تدلیسات جلو گیری کنیم و بنده مخصوصاً در تشکیل انجمنها و ترتیب انتخابات و این شکایاتی که دیدیم خیلی دقت کردم اولاً شکایات زیادی شده است که حاکم بدو خواه خودش انجمن تشکیل داد (اینطور هم بود دستور میدادند که فلان شخص را انتخاب کنند) ما خواستیم این شخص را از انتخاب از حاکم بگیریم در کمیسیون خیلی مذاکره کردیم و بهترین ترتیبی که بنظر ما رسید این بود که از اهالی دعوت شود و اهالی از میان خودشان هر قدر که لازم است (پنج نفر هفت نفره و فرجه چارده نفر) انتخاب نمایند و برای اینکه در بین یکی استعفا بدهد یکی استعفا میکند یکی حاضر نمیشود گفتیم دو برابر آنچه لازم است انتخاب کنند و از میان آن عده باقی مانده آنچه لازم است بکنیم قرعه معین شود که هیچ اعمال غرض نشود بنده که هر چه فکر کردم بهتر از این راهی نیافتم و آقایان اعضاء کمیسیون هم این ترتیب را قبول کردند حالا آقایان در این چند روز فکر کنند اگر يك ترتیبی بهتر از این برای تشکیل انجمن بنظرشان رسید بیایند و پیشنهاد بفرمایند بعد بنده فکر کردم عیوب دیگری در انتخابات دیدم یکی بطور جریان آن و یکی اختلاف قاطعه باعث طول کشیدن تشکیل انجمن می شود این است که گفتیم باید مثل سایر ممالک دنیا دفعه تاً واحده در تمام مملکت اعلان انتخابات بشود این سه ماده یا چهار ماده را که برای انتخاب معین کرده ایم و مجلس هم دست و خیر هاهم میرسد انتخابات تمام شود طوری مدتها حساب کردم که در دو ماه الی سه ماه انتخابات تمام شود این بود که نتوانستیم بگوئیم اعلان انتخابات یکجا پانزده روز و یکجا ده روز بشود علاوه بر اینکه نقاط فرق ندارد زیرا تقسیمات طوری شده است که تمام مساوی است مثلاً در آذربایجان همه جا که انتخاب خواهند کرد در جاهائی که مرکز انتخابات است و حوزه بندی باید بشود انتخابات میکنند لهذا صلاح دانستیم پانزده روز قبل در تمام ولایات اعلان انتخاب بشود در بین این مدت اعلان که مردم بیکدیگر خبر میدهند و حاضر میشوند انجمنهای فرعی هم تشکیل میشود حالا در خصوص انجمنهای فرعی بنده يك توضیحی عرض میکنم هر قدر بتوانیم انتخابات را از هم جدا کنیم بهتر است ولی در بعضی جاها ممکن نیست مثلاً اگر چنانچه ساوجبلاغ جمع شدن در یکجا مشکل باشد و انجمنهای فرعی قرار بدهند بنظر بنده اینطور آمد زیرا یکی اشکال میکند فلان جا مهم بود چرا انجمن فرعی تشکیل ندادید یکی میگوید فلان جا مهمتر بود یکی میگوید از فلان

نقطه بانجمن فرعی حاضر شوید حقیقه اینطور است که اختیار در دست انجمن نظارت است این ترتیب هم بنظر بنده آمد و بآقایان قبل از اینکه رأیت خودشان را بدهند عرض کردم و الان هم عرض میکنم که آقایان ملتفت شوند اگر بشود قطعات را تقسیم کرد مثلاً قزوین را که دو و یکل دارد نمیشود تجزیه کرد و يك و یکل را بشهر داد و يك و یکل را باطراف و نواحی بنابر این تمام را مشترک قرار دادیم و شهر مرکز انجمن خواهد بود و چون تمام نمیتواند در شهر حاضر شوند اینست انجمن فرعی باید تشکیل بدهیم انجمن فرعی آنست که بالانجمن مرکزی در انتخاب شریک است ولی چون تمام اهالی در يك مرکز نمیتوانند حاضر شوند گفتیم در جای دیگر حاضر شوند و این را هم قرار دادیم که آراء هر ناحیه سه حوزه فرعی تشکیل میشود در همان جا خوانده شود که اهالی بدانند ترتیب چیست که اگر در صورت مجلس نوشتند در فلان ناحیه فلان شخص اکثریت را داشت اهالی آنجا هم می دانند حقیقتاً اکثریت داشته است بانه آن وقت آراء را حاضر کرده و بصورت مجلس بر مرکز بفرستند غرض آن عقیده بنده که خواستم عرض کنم این بود که انجمن فرعی را اینطور قرار بدهیم و در جدول بنویسند از فلانجا تا فلانجا در این انجمن فرعی حاضر میشوند و از حدود فلان تا فلان در فلانجا حاضر خواهند شد دیگر نه از اینجا یا آنجا خواهند بود و از آنجا بیایند و يك مرکز وسطی هم برای انجمن فرعی باشد که از پنج فرسخ اطراف بآنها بیایند و در يك ساعت قرار داده نشود که برای سمت دیگر دور باشد اما مسئله گردانیدن صندوق آنرا هم بنده در بعضی جاها پیشنهاد کرده بود ولی آقایان ملاحظه فرمودند که اگر در تمام جاها قرار بدهیم مشکل است تجزیه هم بکنیم مشکلتر است بالاخره نظر در انجمن فرعی کردیم که چطور قرار بدهیم در بعضی نقاط اهالی هر محلی را نداریم در بعضی نقاط آبادیها از هم خیلی دور است وعده کم است و بعضی جاها عده زیاد است اگر نظر را بنده بکنیم مثلاً بگوئیم هر ده هزار نفر در يك انجمن فرعی جمع بشوند و رأی بدهند این در تمام مملکت ممکن نیست زیرا بعضی جاها خیلی از هم بعید است و نمیتوانند حاضر شوند و بعضی جاها خیلی نزدیک است و احصائیه هم نداریم خواستیم بیسافت قرار بدهیم دیدیم باز آنهم مشکل است برای اینکه اگر پنج فرسخ قرار بدهیم در یکجا سهل است ولی در بعضی جاها قراء و قضایات چنان فاصله دارد و ناچارند مشترک بشوند مثل سمنان و دامغان و جندق و بیابانک پس منطاعتیار فرسخ را نمیتوان قرار داد لهذا خواستیم هر يك از آقایان نسبت بولایت و محل خودشان محل انجمن مرکزی اشتراکی یعنی آن نقاطی را که در انتخابات شریکند صورت بدهند و جای مهمی را برای مرکز معین کنند و آن وقت اسم ببریم که مثلاً

هشتر و دولان جا و فلانجا در ده خوارقان
رأی بدهند و فلان و فلان که بهم نزدیک است
بحدودها در فلان مرکز که معین کردیم رأی
بدهند . تقسیمات مملکت طوری بشود که
دیگر کسی نتواند بگوید فلانجا را انجمن
فرعی قرار دادند و وقتی بگویند جواب داده
شود از روی قانون . فلانجا چرا رفت ؟ از
روی قانون . چرا رفت از روی قانون . اگر
توانستیم این ترتیب را انجام بدهیم بهترین
کارهاست . بنده در بعضی نقاط بنظر مردم رسید
که اگر آن نقاط خیلی از هم دور است رخصت
داده شود که صندوق را بگردانند . یا خیر
اگر صندوق را نمیکردانند مثل شیران که
در انتخاب گذشته تعیین کردیم مثلاً اگر مدت
استقرار انجمن هفت روز است یا مثلاً مدت جمع
آوری رأی ده روز در اینجا باشد و در یک
مرکزی هم که نزدیک باشد چهار روز در
آنجا باشد و مثلاً چهار روز در تجریش رأی
گرفته . سه روز در نیاوران . همه هم رأیشان
مشترک بود و همین انجمن چهار روز در
تجریش تفرقه داد و ۳ روز هم رفت در نیاوران
غرض اینهم یک ترتیبی است که فقط در
مرکز یک انجمن باشد ولی هر چند روزی
در یکجا کار کند که سهل باشد . یکی هم
همان گرداندن صندوق است که صندوق را
بگردانند در بعضی جاها که اینهم ترتیب خوبی
است . صندوق را میگرددانند هر کس حق
رأی دارد و فرقه اش را میبازد و میبرد . یک
چیزی هم بنده پیشنهاد کردم و آقایان هم
پذیرفتند سابقاً تفرقه میدادند و چون فاصله
پیدا میشد میرفتند و آرایش را میفرودختند
آنرا هم قراردادیم دادن تفرقه و رأی در
یک مجلس واقع شود که امر قدری سهلتر
واقع شود . اعلان انتخابات محدود . گرفتن
رأی محدود . اعتبارنامه دادن محدود . اگر
اینطور جریان پیدا کند اشکال تولید نمیشود
و هم دوامه انتخاب تمام میشود و باین ترتیبانی
که بنده عرض کردم خیلی از اشکالات رفع
میشود . بنظر ما اینطور رسید که این قدر را
تصویب کنیم . حالا اگر آقایان صورت محل
انجمن فرعی و اطراف را که حاضر خواهند شد
صحباً تعیین میکردند و آنرا در جدول
مینوشتیم تمام اشکالات رفع می شد . بالاخره
این مطلب را توضیح دادم برای اینکه آن
چیزهایی که در این مواد ذکر شده منطبق است
بر این عرایض بنده و باین طریق هم جریان
انتخابات سرعت پیدا میکند و هم مخلوط
نمیشود و هیچکس هم ادعا نمیکند که رأی
من مانده و ندادم این توضیحات که عرض
کردم برای همین بود .
(جمعی گفتند مذاکرات
کسانی است)
رئیس - کافی است ؟
شیخ الرئیس - بنده یک سؤالی
دارم .
رئیس - آقایانیکه مذاکرات را کافی
می دانند قیام بفرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - اکثریت است

(پیشنهادی از طرف آقای کازرونی
بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که ماده بیستم
مشمول بر فوریت ذیل باشد .

۱) حوزه های فرعی منضم به قانون
شود .

۲) بانجمن نظار مرکز اجازه داده
شود که اگر در محل علاوه بر آنچه در جدول
تعیین شده مقتضی بداند انجمن فرعی
تأسیس شود .

۳) اگر در بعضی نقاط اتفاق افتد که
اهالی محل را هم جدول ضمیمه قانون محروم
داشته و هم انجمن نظار مرکز از حق
محروم داشته اهالی محل حق داشته باشند
که قبل از خاتمه انتخابات از انجمن نظار
مرکز مطالبه کنند که حق شرکت در
انتخابات بفرمایند که ممکن و سهل باشد به
آنها داده باشند .

رئیس - ماده بیست و یکم
(بتفصیل ذیل خوانده شد)

انجمنهای نظارت فرعی مکلفند علاوه
بر اعلانی که انجمن مرکز منتشر نموده
پنج الی هفت روز باقتضای محل قبل از شروع
انتخابات اعلانی نشر داده و انتخابات خود را
بر وفق مقررات قانونی خاتمه دهند .

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب
(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - اینجا
که نوشته است انجمنهای فرعی مکلفند
علاوه بر اعلانی که انجمن مرکز منتشر نموده
از پنج الی هفت روز باقتضای محل قبل از شروع
انتخابات اعلانی نشر داده یا مقصود انجمنهایی
است که در شهرها تشکیل میشود یا مقصود
آنهاست است که در بلوک است اگر مال شهر
است که همان یک اعلان کافی است و اگر مال
بلوک است در بلوک که چاپخانه و دستگاه
طبع نیست پس خوب است در همان روز
که انجمن مرکز اعلان میدهد بلوک هم
بفرستند و در آنجا هم منتشر شود . در سابق
هم همینطور بود و این یک قید زائدی است
و اسباب سوء جریان انتخابات و شکایات
می شود

رئیس - آقای شیخ الرئیس
(اجازه)

شیخ الرئیس - اعلان اول کافی نخواهد
بود و ممکن است در آن روز معین نتوانند
اعلان بدهند یا آن سی نفر را که میخواهند
برای انتخابات حاضر کنند حاضر نشوند به
من مانده و ندادم این توضیحات که عرض

کردم برای همین بود .
(جمعی گفتند مذاکرات
کسانی است)

رئیس - کافی است ؟
شیخ الرئیس - بنده یک سؤالی

دارم .
رئیس - آقایانیکه مذاکرات را کافی
می دانند قیام بفرمایند

چه وقت است و زحمتشان بفرموده از پنج فرسخ
بیایند خیال کنند فلان روز است بعد بگویند
امروز نشد فردا است . این اشکال ندارد در راجع
بشهر هم همانطور که خودتان تصور فرموده اید
همان اعلان اول کافی است و این ماده راجع
ببلوکات است

رئیس - مذاکرات کافی است
(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - چند دقیقه تنفس میشود .
(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل
و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - رابرت که بیستون بودجه
راجع بوزنه محروم مؤید الممالک مطرح
است .

(ماده واحد را بمضمون ذیل
قرائت نمودند)

بیستون بودجه لایحه نمره ۹۸۵۰
دولت راجع بطبع روزنامه رسمی را تحت
مطالعه و دقت در آورده ماده واحد ذیل را
تصدیق و برای تصویب بمجلس شورای ملی
پیشنهاد مینماید

ماده واحد - مجلس شورای ملی بوزارت
مالیه اجازه میدهد که مبلغ سیصد و هفتاد و
سه تومان و دو قران بابت قیمت جمع ۷۹ شماره
روزنامه رسمی که در سنوات مانده لوی ثیل
و یونت ثیل علاوه بر بودجه وزارت داخله
توسط مؤید الممالک پرداخت و تا بعل تأیید
نشده این از قبایلی مالیاتی سنه تقاضای ثیل
و ماقبل از آن بوزنه آن محروم عاید دارند

رئیس - آقای ملک الشعراء
(اجازه)

ملک الشعراء - بنده موافق هستم
رئیس - آقای رفعت الدوله
(اجازه)

رفعت الدوله - بنده هم موافقم
رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی
(اجازه)

شیخ الاسلام - بنده خواستم سؤال
کنم آیا تعیین محل پرداخت هم از وظایف
مجلس است که تعیین کنند
فلان خرج را از چه محل بدهند .

رئیس - آقای ملک الشعراء
(اجازه)

ملک الشعراء - بنده نسبت بسؤال
آقای شیخ الاسلام اعتراضی ندارم ولی دولت
اینطور پیشنهاد میکند و مجلس هم رأی
میدهده .
البته اگر دولت بیک عمل مناسب تری
در نظر داشت آن محل را پیش نهاد میکرد .
لیکن رأی را که ما میدهم در اصل قضیه
است .

رئیس - آقای آصف الممالک
(اجازه)

آصف الممالک - بنده موافق
هستم .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هم
موافقم .
رئیس - مخالفی نیست ؟
گفتند خیر

معارف و بسط مطبوعات محلی صرف کرد
بابک فروز تنگدستی که غالب نویسندگان
این مملکت بآن مبتلا هستند دار فانی را بدرود
گفت و دولت هم در تأیید حق ورته آن مرحوم
مسامحه کرده .

از این جهت برای یاس خدمات یک نفر
نویسنده بنده پیشنهاد دولت را حسن استقبال
میکنم و از آقایان استدعا میکنم که موافقت
بفرمایند بلکه حق ورته آن مرحوم داده شود .
(رئیس) آقای حائری زاده
(اجازه)

حائری زاده - بنده در سابقه ایشان
اطلاع ندارم ولی اگر حقیقتاً آن مرحوم
یک مطلب حقه داشته است جهت ندارد که
به مطالبات لاوصول گذشته موکول نمایند
البته دولت باید مطلب هر کس را بپردازد و
موکول بمطالبات لاوصول ننمایند و اگر
یک حساب سازی هائی است که البته مانعی
توانیم کور کوران آنرا تصدیق کنیم .
بعلاوه اینماده که راجع بروزنامه
رسمی گذشته است اگر روزنامه رسمی
گذشته هم مثل همین روزنامه رسمی است
که حالا می بینم چندان اهمیتی ندارد چون
روزنامه رسمی سابق را من نمی دانم چطور
است ؟

اگر فقط قوانین را طبق توزیع میکرد
است این کار را اداره مباشرت هم میتواند
بکند و اگر قصدان خانه یکسی دادن بود
است باسم امتیاز روزنامه رسمی و غیره این
چیز خوبی نیست و من تأسفم که این حساب
صحیح است بانه نمی توانم رأی بدهم موافقت
کنم .

رئیس - آقای رفعت الدوله
(اجازه)

رفعت الدوله - بنده موافق هستم
رئیس - آقای آصف الممالک
(اجازه)

آصف الممالک - بنده موافق هستم
رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هم
موافقم .
رئیس - مخالفی نیست ؟
گفتند خیر

رئیس - آقای آصف الممالک
(اجازه)

آصف الممالک - بنده موافق
هستم .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هم
موافقم .
رئیس - مخالفی نیست ؟
گفتند خیر

رئیس - آقای آصف الممالک
(اجازه)

آصف الممالک - بنده موافق
هستم .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هم
موافقم .
رئیس - مخالفی نیست ؟
گفتند خیر

رئیس - رأی میگیریم بماده واحد
آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید و الا
ورقه کبود خواهند داد

(در این موقع اخذ آراء بعمل آمده
و آقایان امیر ناصر و مستشار السلطنه استخراج
آراء نموده و نتیجه بقرار ذیل حاصل
گردید)
ورقه سفید علامت قبول ۵۰
ورقه کبود و امتناع ۲۷

رئیس - عده حضار ۷۷ نفر با اکثریت
۵۰ رأی تصویب شد آقای حاج میرزا علی
معهد دولت آبادی بواسطه کسالت و ضعف
مزاجی که دارند شهاب از حضور در جلسه
معدورند و شرحی هم بکسیون عرایض نوشته
اند و کسب اجازه داده است که از یک ساعت
از شب گذشته از مجلس خارج شوند یعنی
ایامیکه جلسات عصرها تشکیل میشود اگر
آقایان رأی بدهند ایشان مجاز خواهند بود
که در یک ساعت از شب گذشته از مجلس
خارج شوند آقایانیکه این ترتیب را
تصویب می کنند قیام بفرمایند .
(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

اسباب زحمت آنها خواهد شد و در آن موقعی
که تبدیل جلسات از صبح به عصر مطرح شد
آقای تدین معایب جلسات شب را فرمودند
معذرت آقایان اصراً دارند که جلسات طرف
عصر منعقد شود اگر آقایان اصراری را که
در تبدیل جلسات از صبح به عصر دارند صرف
زود آمدن نمایند و در آن موقعی که آقای
رئیس تعیین می فرمایند تشریف می آورند
هیچ اشکالی برای کار کردن نخواهد بود
ولی بعضی از آقایان میخواهند
شب نشینی کنند و تا ساعت ۳ و چهار
بمانند .

بنده عرض میکنم آقایان خوب است
صبح ۳ بظهر تشریف بیاورند و جهت ندارد
که اسباب زحمت مستخدمین مجلس را فراهم
بیاورند زیرا مستخدمین در مواقع معینه
مستخدم هستند در شبانه روز که مستخدم
هستند در شبانه روز که مستخدم نیستند بلی
اگر مجلس دودسته مستخدم داشت یعنی یک
دسته روز کار میکردند و یک دسته شهاب ممکن
بود ولی یک دسته که نمی توانست شب و روز
کار بکنند روزها کار میکنند و شبها باید
استراحت نمایند بعلاوه شهابی زمستان گل
است و بارندگی است آقایانیکه اتومبیل و
درشکه دارند از مجلس که خارج شدند بطور
راحتی میروند بمنزلشان ولی برای سایرین
درشکه هم پیدا نمی شود و مجبورند پیاده
بروند آنوقت توی گلهای بدون چراغ بعضی
زمین بخورند و بالاخره هم اسباب زحمت برای
خودمان وهم برای مستخدمین فراهم بیاوریم
بنده عقیده ام این است که این ۳ جلسه هم
صبح باشد و آقایان سر موقع تشریف
بیاورند .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

تأیید شب کار بکنند برای اینکه آقایان
تشریف می آورند این جا و تهر وقت از
شب که میل دارند صحبت میکنند مجلسهم
که ختم شد بقول آقای کازرونی اطاق گرم
و پیشخدمت ها هم سر خدمت حاضر آن وقت
آقایان تا هر وقت از شب که میل دارند در
اطاق های گرم می نشینند آقایان حرفها از
زندگانی خانه فلان مستخدم کفالت نمیکند
بعلاوه نطقهای مجلس را باید جبرایند
بنویسند .

آنها هم باز ضغاف هستند آخر اجزاء
مطعمه تاچه وقت از شب باید کار کنند تا
توانند ۴ کلمه دست و پا شکسته از نطق
آقایان و کلا را بنویسند .
(گفته شد صبح است)

بنابر این بنده استدعا میکنم آقایان
بگذارند همان قسمتی که تصویب شده افلا
چند روزی باقی بماند یعنی همین طور ۳ جلسه
عصر باشد ۲ جلسه صبح و این قدر هم بیاوریم
نکنند و در هر جلسه برای تعیین اوقات مجلس
این قدر صرف وقت نشود آخر چند روز هم
بگذاریم که کارهای دیگر بگذرد
(صبح است)
رئیس - آقای حاج سیدالمحققین .
(اجازه)

حاج سیدالمحققین - چون آقای
ارباب بترتیبات مجلس اصرار هستند فرمایشات
ایشان بنده راقانع کرد و پیش نهاد خود را
مسترد میدارم .
(رئیس) موضوع مذاکرات فردا .
اولا لایحه بقاع متبر که تانیا طرح
قانونی منسوجات وطنی . مابقی را خودتان
پیشنهاد بفرمایند

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

حاج میرزا رضی که قانون انتخابات جزو
دستور باشد آقایانی که تصویب میکنند
قیام نمایند .
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
رأی میگیریم پیشنهاد آقای معتمد -
السلطنه آقایانیکه تصویب میکنند قیام
فرمایند .
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
آقای حاج میرزا علی محمد
(اجازه)

حاج میرزا علی محمد - بنده پیش
نهاد میکنم لایحه شورای دولتی هم جزو
دستور شود .
رئیس - رأی میگیریم به قانون
شورای دولتی که جزو دستور شود .
(جمعی از نمایندگان رای لازم
ندارد)
رئیس - آقای نجات
(اجازه)

نجات - اولاً می خواستم در باب
راه آهن عرض کنم که متأسفانه رد
شد .
(بعضی از نمایندگان تأسف ندارند)
نجات - چرا خیلی هم تأسف دارد .
که لایحه راه آهن در مجلس شورای ملی
باید رد شود .
(همه باین نمایندگان) این حرفها
جست اینکه لایحه راه آهن نیست
نجات - چرا این لایحه هم مقدمه راه
آهن است .
ثانیاً می خواستم عرض کنم که ورته
سلیم سنک یک حق الارض در مازندران داشته
اند و مدتی است که لایحه آن هم از کسبون
گذشته و بمجلس تقدیم شده است و بیچاره
حامدنی است در این جا معطل هستند
استدعا میکنم آن هم فردا جزو دستور
شود .

رئیس - آقای حاج میرزا نصر السلطنه
(اجازه)

حاج نصیر السلطنه - بنده هم خواستم
راجع بوزنه سلیم سنک عرض بکنم که
آقای نجات فرمودند و امیدوارم آقایان
موافقت فرموده برای فردا جزو دستور
شود .
رئیس - آقای سهام السلطان
(اجازه)

سهام السلطان - بنده هم پیشنهاد
میکنم که لایحه شورای دولتی هم جزو دستور
شود و وقت نشد که در آن مذاکره
شود .
رئیس - آقای محمدولی میرزا
(اجازه)

محمدولی میرزا - بنده سابقا
هرگز کردم که رابرت کسبون راجع بوزنه

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورا چون
آقایان در آخر جلسه ممکن است غالباً
حضور نداشته باشند و اخذ رأی ممکن نشود
بنده حالا پیش نهاد می نمایم جلسات در ایام
شنبه و یک شنبه هم عصر تشکیل می
شود .

رئیس - تصویب شد .
(پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین
شرح ذیل قرائت شد)

صدیق دفتر از کمیسیون بودجه گذشته است و چون سال نزدیک با خراست خوبست آنرا هم جزو دستور قرار داده و تصویب شود که آسوده باشند.

رئیس - آقای شیخ العرافین زاده (اجازه)

شیخ العرافین زاده - عرایض بنده را آقای نجات فرمودند

رئیس - آقای محقق العلماء (اجازه)

محقق العلماء عرضی ندارم
رئیس - آقای حاجی شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده عرضم این بود که راجع بامتیاز گوگرد و نمک فردا جزو دستور شود

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - بنده عرضی ندارم.

رئیس - آقای فتح الدوله (اجازه)

فتح الدوله - بنده عرضم راجع به لایحه شورای دولتی بوده که آقای سهام - السلطان فرمودند.

رئیس - آقای رفعت الدوله (اجازه)

رفعت الدوله - عرض بنده راجع به قانون انتخابات بود که در شد

رئیس - آقای آقا سید محمد تقی طباطبائی.

(اجازه)

آقا سید محمد تقی طباطبائی - عرضی ندارم

رئیس - آقای آقا سید معقوب (اجازه)

آقا سید معقوب - بنده بایش نهاد آقای حاج شیخ اسدالله موافقم

رئیس - آقای آشتیانی (اجازه)

آشتیانی - بنده می خواهم عرض کنم اگر آقایان موافقت کنند لایحه امتیاز گل سرخ جزء دستور شود زیرا موقع استخراج آن زمستان است و اگر زمستان بگذرد صد هزار تومان بدولت ضرر می خورد بنا براین خوب است آقایان موافقت بفرمایند که جزو دستور جلسه آتیه بشود.

رئیس - لایحه خاک سرخ هنوز طبع نشده است آقای سردار فاخر

(اجازه)

سردار فاخر - چون بقدر کفایت دستور معین شده است عرضی ندارم

رئیس - آقای آقا میرزا سید حسن کاشانی

(اجازه)

آقا میرزا سید حسن کاشانی - بنده

میخواهم عرض کنم که يك لوايحي از کمیسیون فوائد عامه گذشته است از قبیل امتیاز راه شوسه شهریار و لایحه چراغ برق مازندران که بهیچ وجه جزء دستور نیامده است تقاضا می کنم آنها هم جزء دستور گذاشته شود.

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - چون لحظه قبل راجع به ورثه مرحوم مویده الممالک اظهار قدر دانی شد بنده موقع را مغتنم شمردم که دو نفر دیگر از خدمتگذاران راه آزادی رایاد - آوری کنم یکی مرحوم میرزا یوسف خان مستشار الدوله است که شاید بتوان گفت اولین شخصی است که در راه آزادی خدمت بمملکت کرده و بدبختانه این مملکت به طوری که باید رعایت خدمت گذاری آنها را نمود ننموده و ورثه آن مرحوم فقط يك دختر بیچاره است که با حال فلاکت روزگار می - گذرانند و تقاضا شده است که يك مختصر حقوقی که هیجده تومان باشد در باره ورثه او برقرار شود و مدت ها است اینجامانده است و همچنین ورثه مرحوم آقا سید حسین اردبیلی که یکی از وکلای مجلس و خدمتگذاران راه آزادی بوده و در راه آزادی وفات نموده از برای ورثه ایشان هم يك پیشنهاد حقوقی شده که خیلی نا قابل است و گمان میکنم کسی هم مخالف نباشد و تقاضا میکنم در اول دستور گذاشته شود که این دو خانواده (که بقیه السیف اشخاص آزادیخواه هستند) باین مختصر حقوق نائل شوند.

رئیس - آقای حاج سید المحققین (اجازه)

حاج سید المحققین - عرایض بنده هم راجع بورثه آقا سید حسین اردبیلی و مستشار الدوله بود که شاهزاده سلیمان میرزا فرمودند

رئیس - نسبت بورثه سلیم سنك مغالفی نیست (گفتند خیر)

رئیس - نسبت بورثه مرحوم مستشار الدوله چطور ؟

(گفته شد مغالفی نیست)

رئیس - راجع به لایحه شورای دولتی چطور.

(گفتند باید رای گرفته شود)

رئیس - آقایانیکه تصویب میکنند که قانون شورای دولتی جزو دستور بشود قیام فرمایند.

(عده قیام نمودند)

رئیس - بابت تکلیف ماندن رای میگیریم باینکه لایحه گوگرد و نمک جزء دستور شود آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد (مجلس بمساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملك